

MAKARIOS AND THE FINE ARTS

The exhibition “Makarios and the Fine Arts” is organized within the framework of events to celebrate the Centenary from the birth of Archbishop Makarios III and is divided into four sections:

a) **Photographic exhibition on the life of Archbishop Makarios**, which displays his efforts for the freedom and regarding the survival of Cypriot Hellenism and shows the historical path of the most eminent spiritual and political leader

of Cyprus, as well as his love for the culture and especially for the Fine Arts.

b) **Relics belonging to Makarios**, such as manuscript documents, books, etc., from people of his immediate environment, collaborators, friends, admirers and those who continued his work, which are all presented, amongst other exhibits, giving visitors the opportunity to feel his imaginary, but also his physical presence in space. Among his personal belongings stands out his robe, which he wore on the day of the coup d'état in 1974, three burnt manuscripts, a painting and a book riddled with bullets, and a carpet that was set on fire by the coup rebels.

c) **Makarios and the Fine Arts** through paintings, drawings, sculptures and photographs. Makarios was an Art lover and used to visit exhibitions in Cyprus and abroad and was a patron of artistic creativity, buying paintings and sculptures, in support. The artists, who felt his love and support, were inspired from his diverse work and his leading figure. In their portraits he is depicted as a visionary leader for his people, and in their compositions Makarios is transformed in a symbol of unity and struggle. This section includes also works donated by artists to Makarios or by leaders of foreign countries, such as Mao Zedong, and cultural works, for which he showed particular interest, such as a Rhodian amphora from the Kyrenia ship wreck.

d) **The Collection of western European oil paintings (16th-19th century)**, which was purchased by Archbishop Makarios III in the 1960s from the famous collector and lover of antiquity Nicos Dikaio, Consul of Cyprus in Lyon, France. This acquisition shows the love and interest of Makarios for the Arts and Culture, and the need he felt to endow the newly established Republic of Cyprus with cultural infrastructure. His vision was to create an Art Gallery as part of a Cultural Centre that was implemented with the establishment of the Archbishop Makarios III Foundation in January 1978, shortly after his death. The part of the Collection, presented in the Exhibition, covers the period from the 16th to the 19th centuries and the major stylistic trends in art (Renaissance, Mannerism, Baroque, Rococo, Neoclassicism and Romanticism). It includes landscapes and portraits, as well as works with themes from the Bible and Mythology. The works in the Collection, mostly oil paintings, were painted by artists of the major Western European Schools, such as the Italian, French, Flemish, German and Spanish Schools.

Κινεζική χαλκίνη σύνθεση, 20ός αιώνας, χαλκός, δωρεά στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ΄ από τον ηγέτη της Κίνας Μάο Τσε Τσινγκ τον κατά την επίσκεψη του στην Κίνα τον Μάιο του 1974. Πινακοθήκη IAM
Chinese bronze composition, 20th century, bronze, donation of Mao Tse-tung to Archbishop Makarios III during his visit in China in May 1974, Art Gallery AMF

Χάρης, Εθνάρχης Μακάριος Γ΄, 1997, μπρούντζος, Πινακοθήκη IAM
Charis, Ethnarch Makarios III, 1997, bronze, Art Gallery AMF

Ν. Δυμιώτης, Μακάριος, μπρούντζος, Πινακοθήκη IAM
N. Dymiotis, Makarios, Bronze, Art Gallery AMF

Β. Φαληρέας, Η κεφαλή του Μακαρίου, μπρούντζος, Συλλογή Κλ. Παγιάτα
V. Falireas, Makarios head, bronze, Collection of Cl. Pagiatas

Προτόμι Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄, Πινακοθήκη IAM
Bust of Archbishop Makarios III, Art Gallery AMF

Ο Μακάριος με ανοικτά αγκυλιά, γύψινο πρόπλασμα, Συλλογή Π. Σταύρου
Makarios with open arms, plaster model, Collection of P. Stavrou

Ν. Ίκαρης, Εθνάρχης Κύπρου Μακάριος Γ΄, πλαστικό πρόπλασμα, Πινακοθήκη IAM
N. Ikaris, Ethnarch Makarios III, plastic model, Art Gallery AMF

Μακάριος, μάρμαρο, Συλλογή Ε. Χ΄ Κλεάνθους - Ευαγγέλου
Makarios, marble, Collection of E. Hadjikleanthous - Evaggelou

Β. Φαληρέας, Το χέρι του Μακαρίου, μπρούντζος, Συλλογή Ε. Χ΄ Κλεάνθους - Ευαγγέλου
V. Falireas, Makarios hand, bronze, Collection of E. Hadjikleanthous - Evaggelou

Θ. Βασιλείου, Κύπρια μάνα, Πρόπλασμα από μπρούντζο, Συλλογή Χ. Χριστοφόρου
Th. Vassiliou, Cypriot Mother, bronze model, Collection of Ch. Christophorou

Β. Φαληρέας, Το χέρι του Μακαρίου, μπρούντζος, Συλλογή Π. Σταύρου
V. Falireas, Makarios hand, bronze, Collection of P. Stavrou

Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄
Πλατεία Αρχ. Κυπριανού, Τ.Θ. 21269, 1505 Λευκωσία Κύπρος,
Τηλ. 22430008, Τηλεομ. 22430667, www.makariosfoundation.org.cy

Archbishop Makarios III Foundation
Arch. Kyprianos Square, P.O. Box 21269, 1505 Lefkosia, Cyprus
Tel. 22430008, Fax 22430667, www.makariosfoundation.org.cy

MAKARIOS III & FINE ARTS
2013- YEAR DEDICATED TO ARCHBISHOP MAKARIOS III
100 YEARS SINCE HIS BIRTH

Εξωτερική αίθουσα Α΄ ορόφου
Πινακοθήκης Ιδρύματος
Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄
External hall of the 1st floor of the
Art Gallery of the
Archbishop Makarios III Foundation

ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ΄
ΚΑΙ
ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
2013-ΕΤΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟ ΜΑΚΑΡΙΟ Γ΄
100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ
06/04/2013 - 31/12/2013

Πολιτιστικό Κέντρο Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄
Cultural Centre of the Archbishop Makarios III Foundation

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Η έκθεση «Μακάριος και Καλές Τέχνες» διοργανώνεται στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Εθνάρχη Μακαρίου Γ΄.

Η έκθεση χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες:

α) **Φωτογραφική έκθεση για τη ζωή του Εθνάρχη Μακαρίου**, στην οποία αποτυπώνονται οι αγώνες του για ελευθερία και επιβίωση του κυπριακού Ελληνισμού και διαγράφεται η ιστορική πορεία του κορυφαίου πνευματικού και πολιτικού ηγέτη της Κύπρου, καθώς επίσης η αγάπη του για τον πολιτισμό και ιδιαίτερα για τις Καλές Τέχνες.

β) **Κειμήλια, που ανήκαν στον Μακάριο**, έγγραφα, βιβλία κ.ά., από ανθρώπους του στενού του περιβάλλοντος, συνεργάτες, φίλους, συνεχιστές και θαυμαστές του έργου του, τα οποία παρουσιάζονται ανάμεσα στα άλλα εκθέματα, δίνοντας τη δυνατότητα στον επισκέπτη να νιώσει, εκτός από τη νοητή, και τη φυσική παρουσία του Μακαρίου στο χώρο. Ανάμεσα στα προσωπικά του αντικείμενα ξεχωρίζει το ράσο το οποίο φορούσε την ημέρα του πραξικοπήματος, καμένα χειρόγραφα, πίνακας και βιβλίο διάρρητα από σφαίρες, καθώς και ένα χαλί, που πυρπολήθηκε από τους πραξικοπηματίες.

γ) **Ο Μακάριος και οι Καλές Τέχνες**, μέσα από πίνακες, σχέδια, γλυπτά και φωτογραφίες. Ο Μακάριος επισκεπτόταν εικαστικές εκθέσεις τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό και στήριζε την καλλιτεχνική δημιουργία, αγοράζοντας πίνακες και γλυπτά. Οι καλλιτέχνες, οι οποίοι ένωσαν την αγάπη και τη στήριξη του, εμπνεύστηκαν από το πολυσχιδές έργο του και την ηγετική του φυσιογνωμία, την οποία απαθανάτισαν τόσο σε προσωπογραφίες ως καθοδηγητή και οραματιστή του λαού του, όσο και σε συνθέσεις ως σύμβολο ενότητας και αγώνα. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται επίσης έργα που δωρήθηκαν στον Μακάριο από καλλιτέχνες ή από ηγέτες ξένων κρατών, αλλά και έργα πολιτισμού, για τα οποία ο ίδιος έδειχνε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όπως ένας ροδιακός οξυπύθμενος αμφορέας από το καράβι της Κερύνειας.

δ) **Η Συλλογή δυτικοευρωπαϊκών ελαιογραφιών (16ος-19ος αιώνας)**, την οποία αγόρασε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ στη δεκαετία του '60 από το γνωστό συλλέκτη και αρχαιολάτρη Νίκο Δίκαιο, Πρόξενο της Κυπριακής Δημοκρατίας στη Λυών της Γαλλίας. Η αγορά αυτή καταδεικνύει την αγάπη και το ενδιαφέρον του Μακαρίου για τις Τέχνες και τον Πολιτισμό, όπως και την ανάγκη που ένιωθε να προικοδοτήσει το νεοσύστατο Κυπριακό Κράτος με πολιτιστικές υποδομές, οραματιζόμενος τη δημιουργία Πινακοθήκης στο πλαίσιο ενός Πολιτιστικού Κέντρου, έργο το οποίο υλοποιήθηκε με τη δημιουργία του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ τον Ιανουάριο του 1978, λίγους μήνες μετά το θάνατό του. Το τμήμα της Συλλογής, που παρουσιάζεται στην Έκθεση, καλύπτει την περίοδο από το 16ο έως το 19ο αιώνα και τις κυριότερες τεχνοτροπικές τάσεις στην τέχνη (Αναγέννηση, Μανιερισμός, Μπαρόκ, Ροκοκό, Νεοκλασικισμός και Ρομαντισμός). Περιλαμβάνονται τοπία και προσωπογραφίες, καθώς και έργα με θεματικές που προέρχονται από τη Βίβλο και τη Μυθολογία. Τα έργα της Συλλογής, κυρίως ελαιογραφίες ανήκουν σε καλλιτέχνες των βασικότερων δυτικοευρωπαϊκών Σχολών, όπως η ιταλική, η γαλλική, η φλαμανδική, η γερμανική και η ισπανική.

Μανδύας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ (1950-1977),
Βυζαντινό Μουσείο IAM
Mantle of the Archbishop Makarios III (1950-1977),
Byzantine Museum AMF

Π. Βαβλίνης, Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄, επικρωμ.
φωτογραφία, Συλλογή Ε. Χ΄ Κλεάνθους -Ευαγγέλου
P. Vavlitis, Archbishop Makarios III (1950-1977), coloured
photograph, Collection of E. Hadjikleanthous - Evaggelou

Χαλί με τη μορφή του Μακαρίου, κάπκε από πραξικοπηματίες
το 1974, Συλλογή ΚΑ. Παγιάτα
Carpet with Makarios image, it was set on fire by the coup
rebels on 1974, Collection of Cl. Pagiata

Φλαμανδική Σχολή, Σκηνή με θρησκευτικό θέμα, λάδι σε χαλκό,
17ος αιώνας. Πινακοθήκη IAM. Είναι διάτρητος από σφαίρες που
δέχθηκε κατά το πραξικόπημα του 1974
Flemish School, Scene with a religious theme, oil on copper,
17th century. Art Gallery AMF. It is riddled with bullets from the
coup rebels of 1974

Γ. Μουροϊδης, Μακάριος, 1977, λάδι, Πινακοθήκη IAM
G. Mavroides, Makarios, 1977, oil, Art Gallery AMF

Χ. Σάββα, Ηλιοβασιλέμα, 1968,
σύνθεση με καρφίτσες, Πινακοθήκη IAM
C. Savva, Sunset, 1968, composition
with pins, Art Gallery AMF

Το Ράσο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄,
το οποίο φορούσε κατά το πραξικόπημα του
1974, Συλλογή Ν. Νεοφύτου
Archbishop Makarios cassock, worn
during the cup of 1974, Collection of N.
Neophytou

Μ. Καμάσσης, Ο Μακάριος εν ώρα Λειτουργίας, 1978, λάδι σε καμβά
M. Camassa, Makarios during Mass, 1978, oil on canvas

Α. Ταρσούλη, Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄,
ελαιογραφία, 1959, Συλλογή Π. Σταύρου
A. Tarsouli, Archbishop Makarios III,
oil, 1965, Collection of P. Stavrou

Πιάτα με τη μορφή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄,
Συλλογή Χρ. Χατζηχριστοδούλου
Plates with Arch. Makarios III image,
Collection of Chr. Hadjichristodoulou

Χαλί με τη μορφή του Μακαρίου, κάπκε από πραξικοπηματίες
το 1974, Συλλογή ΚΑ. Παγιάτα
Carpet with Makarios image, it was set on fire by the coup
rebels on 1974, Collection of Cl. Pagiata

Κ. Αβερκίου, Χωρίς σπίτι, χαρακτηριστικό 1/50,
25.8.1975, Πινακοθήκη IAM
K. Averkiou, Without home, engraving 1/50,
25.8.1975, Art Gallery A.M.F.

Γ. Σπυρόπουλος, Αφηρημένο, 1968, υδατογραφία, Συλλογή Π. Σταύρου
G. Spyropoulos, Abstract. 1968, watercolors, Collection of P. Stavrou

Ρ. Μπέιλυ, Έκκληση για δικαιοσύνη, ακρυλικό, 1974,
Κρατική Πινακοθήκη (AM 200)
R. Bailey, Call for Justice, acrylic, 1974,
Cyprus National Gallery (AM 200)

Μακάριος η μεγάλη πορεία, λάδι,
Συλλογή Συλλογή Χ. Χριστοφόρου
Makarios the long course, oil,
Collection of Ch. Christophorou

Καλαθάκι από καρύδα, από το νησί Mahe,
Σεϋχελών, Συλλογή Ρ. Λαζάρου Δανιηλίδου
Basket of coconut, from the island Mahe,
Seychelles, Collection of R. Lazarou Danielidou

Kandi, Τοπίο Μπαντούγκ Ινδονησίας, 1955,
υδατογραφία, Συλλογή Π. Σταύρου
Kandi, Landscape Bandung Indonesia, 1955,
watercolors, Collection of P. Stavrou

Π. Γκίκας, Ιούλιος 1974, Ιούλιος 1975, λάδι, Πινακοθήκη IAM
P. Gkikas, July 1974, July 1975, oil, Art Gallery AMF

Α. Λαδομάματος, Αρχιεπισκοπή τον Ιούλιο 1974, 1976, λάδι, Πινακοθήκη IAM
A. Ladommatos, Archbishopric on July 1974, 1976, oil, Art Gallery AMF

Αμφορέας από το καράβι της Κερύνειας,
περ. 389 π.Χ., Συλλογή Γ. Κariόλου
Amphora from the ship wreck of Kyrenia,
circa 389 BC Collection G. Karioliou

Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄,
μολύβι, Συλλογή Π. Σταύρου
Archbishop Makarios III,
pencil, Collection of P. Stavrou

Κ. Ταμανάς, Μακάριος στην Πέτρα του Ρωμίου,
1984, λάδι, Πινακοθήκη IAM
K. Tamanas, Makarios in Petra του Ρωμίου, 1984,
oil, Art Gallery AMF

Α. Χαρολάμους, «8.8.1977», λάδι, 1977, Κρατική
Πινακοθήκη (AM 274)
A. Charalambous, «8.8.1977», oil, 1977, Cyprus
National Gallery (AM 274)

Ρ. Μπέιλυ, Θάνατος, λάδι, 1977, Κρατική Πινακοθήκη (AM 369)
R. Bailey, Death, oil, 1977, Cyprus National Gallery (AM 369)

Π. Πολ. Γεωργίου, Φυλακισμένα μνήματα,
13.1.1958, λάδι, Πινακοθήκη IAM
P. Pol. Georgiou, Imprisoned Graves,
13.1.1958, oil, Art Gallery AMF

Ο Μακάριος στα γενέθλια της Ελενίτσας, 30.7.1957,
λάδι, Συλλογή Ε. Χ΄ Κλεάνθους -Ευαγγέλου
Makarios at Elenitsa's Birthday, 30.7.1957,
oil, Collection of E. Hadjikleanthous-Evaggelou

Ρ. Μπέιλυ, Πολιτική κρίση, λάδι,
Συλλογή Χ. Χριστοφόρου
R. Bailey, Political Crisis, oil,
Collection of Ch. Christophorou

Κ. Αβερκίου, «Δεν θα ενδώσουμε»,
6/8/1976, κάρβουνο, Συλλογή Χ. Χριστοφόρου
K. Averkiou, «We will not give up»,
6/8/1976, charcoal, Collection of Ch. Christophorou

Α. Χαρολαμπιδης, Πανό -
Διαδήλωση, 1975, λάδι,
Πινακοθήκη IAM
A. Charalambides, Banners -
Demonstration, 1975, oil, Art
Gallery AMF

Ν. Κοτζιμανής, Ο Μακάριος με την αδελφή του Μαρία, 1979,
μολύβι, Συλλογή Ε. Χ΄ Κλεάνθους -Ευαγγέλου
N. Kotziamanis, Makarios with his sister Maria, 1979,
pencil, Collection of E. Hadjikleanthous-Evaggelou

Π. Στας, Σύνθεση Pietà, λάδι, Πινακοθήκη IAM
P. Stass, Composition Pietà, oil, Art Gallery AMF

Δ. Γεροκώστας, Η Πύλη της Αθανασίας, πηλός, 1977,
Κρατική Πινακοθήκη (AM 1080)
D. Gerokestas, The Gate of Immortality, clay, 1977,
Cyprus National Gallery (AM 369)